

Život Panny Márie (X): Útek do Egypta

Desiate pokračovanie života Panny Márie sa zameriava na útek Svätej rodiny do Egypta. „Boli to mesiace skrytej práce a tichého utrpenia so smútkom po opustenom domove.“

31.01.2021

Keď mudrci z Betlehema odišli, zjavil sa Jozefovi vo sne Pánov anjel a povedal: „*Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho*

zmárnil“ (Mt 2,13). V tej chvíli sa radosť Panny Márie z návštevy mudrcov, ktorí poznali v jej dieťati Mesiáša, zmenila na bolesť a úzkosť. Krutosť starého kráľa Palestíny bola široko známa. Neustále sa obával, že ho niekto zvrhne z trónu a preto, ako uvádzajú rôzne historické zdroje, nechal popraviť niekoľko svojich synov i ďalších protivníkov, ktorí ho mohli ohroziť a zosadiť.

Nebezpečenstvo bolo preto veľké, no Boh mal svoj plán spásy, ktorý nemohol byť zmarený ctižiadosťou a nepravosťou jedného tyrana. Pán však nerobí okázalé zázraky, ale počíta so spoluprácou svojich verných. Preto mudrci, *„keď vo sne dostali pokyn, aby sa nevracali k Herodesovi, inou cestou sa vrátili do svojej krajiny“* (Mt 2,12).

Jozef bol tiež nadmieru poslušný. Len čo dostal pokyn od Boha, *„vstal, vzal za noci dieťa i jeho matku a odišiel do Egypta“* (Mt 2,14). Začalo prvé

prenasledovanie, ktoré musel Ježiš Kristus na zemi vytrpieť, či už sám, alebo v údoch jeho mystického tela.

Existovali dve hlavné cesty, ako sa dostať do Egypta. Jedna pohodlnejšia, no zároveň frekventovanejšia, ktorá zostupovala k brehom Stredozemného mora a prechádzala mestom Gaza. Druhá, menej používaná, prechádzala Hebronom a Bersabé a potom cez púšť v oblasti Idumea (Edon) smerom k polostrovu Sinaj. V oboch prípadoch však išlo o dlhú cestu niekoľko stoviek kilometrov, ktorá trvala desať až štrnásť dní.

V Hebrone alebo v Bersabe (vzdialenom 60 kilometrov od Betlehema) museli pred prechodom cez púšť nakúpiť potraviny. Je pravdepodobné, že v tejto časti cesty sa pripojili k nejakej malej karaváne, lebo bolo takmer nemožné, že by ju prešli úplne sami. Vyčerpávajúce

teplo, nedostatok vody a nebezpečenstvo útoku lupičov túto možnosť vylučovali. Historik Plutarchos hovorí, že rímski vojaci v roku 155 pred Kristom museli túto cestu prejsť kvôli bitke v Egypte a viac sa obávali ťažkostí číhajúcich na púšti, než samotnej bitky, ktorá ich tam čakala.

Tradícia predpokladá, a je logické, že tomu tak bolo, že Mária s dieťaťom v náručí išla na oslíkovi, ktorého Jozef viedol za ohlávku. Vďaka predstavivosti apokryfov vzniklo mnoho legiend vzťahujúcich sa k tomuto príbehu: Palmy, pod ktorých korunami nachádzajú utečenci tieň, šelmy, ktoré sa stávajú krotkými, lúpežníci sa menia na ľudomilov, pramene vôd, ktoré sa znenazdania objavujú, aby ulavili žízniacim... Ľudová zbožnosť sa prejavuje na obrazoch a v básnických skladbách s bohumilým úmyslom zdôrazniť starostlivosť Božej prozreteľnosti.

Pravdou však je, že išlo o útek so všetkým, čo k nemu patrí, ktorý bol okrem fyzického utrpenia plný strachu z toho, že budú kedykoľvek dolapení čatou vojakov. Až keď prišli do Rhinocolury na hraniciach Palestíny s Egyptom, boli trochu pokojnejší.

Medzitým sa v malom mestečku Betleheme dokončovalo krviprelievanie detí mladších ako dva roky, ktoré boli vytrhávané z náručia svojich matiek. Vtedy sa naplnilo, ako poznamenáva svätý Matúš, čo bolo povedané ústami proroka Jeremiáša: „*V Ráme bolo počuť hlas, nárek a veľké kvílenie: Ráchel oplakáva svoje deti a odmieta útechu, lebo ich niet* (Mt 2,18).

Nepochybne ide o pasáž, ktorá sa dá pochopiť len s ťažkosťami. Často bola pre mnohých kameňom úrazu: *Ako môže Boh dovoliť utrpenie nevinných, obzvlášť detí?* Odpoveď je založená na dvoch pevných bodoch: Boh

nezaobchádza s ľuďmi ako s bábkami, ale rešpektuje ich slobodu a to aj vtedy, keď konajú zlo. Zároveň vie svojou Múdroťou a Prozreteľnosťou využiť zlo k dobrému. Boh píše priamo čiarami krivými (portugalské príslovie). V každom prípade, toto tajomstvo sa dá pochopiť len vo svetle Kristovej obety na kríži. Vykúpenie bolo uskutočnené skrze utrpenie spravodlivého, nanajvýš nevinného, ktorý chce všetkých ľudí zapojiť do svojej obety.

Tradícia nie je jednotná ohľadne miesta pobytu Svätej rodiny v Egypte: Menfis, Heliópolis, Leontópolis... V rozsiahlom ústí rieky Níl sa darilo mnohým židovským komunitám. Mária s Jozefom sa do jednej takejto komunity začlenili rovnako ako ďalší emigranti a tu si Jozef našiel prácu, ktorá mu dovoľovala dôstojne, aj keď skromne, živiť svoju rodinu. Podľa

najčastejších odhadov prebývali v Egypte minimálne jeden rok, pokým anjel znova neoznámil Jozefovi, že sa môže vrátiť do Palestíny.

Boli to mesiace skrytej práce a tichého utrpenia, no zároveň aj radosti z toho, že z Ježiša vyrastá zdravý a silný chlapec, ďaleko od nebezpečenstva, ktoré naňho číhalo. Vo svojom okolí boli svedkami veľkého modlárstva – postavy cudzích bôžikov so zvieracími rysmi. No Mária vedela, že i pre týchto ľudí prišiel na svet Ježiš Kristus a aj oni boli predmetom vykúpenia. A Panna Mária aj ich prijímala do svojho materského srdca.

J.A. Loarte

sk-sk/article/zivot-panny-marie-x-utek-
do-egypta/ (08.03.2026)